

Wijziging van de Wet op de ondernemingsraden

(Heffingen ter bevordering van de scholing en vorming van ondernemingsraadleden)

MEMORIE VAN ANTWOORD

(Ingezonden 2 oktober 1973)

Nr. 5

(De vroegere stukken zijn gedrukt in de zitting 1972-1973)

Algemeen

Wij hebben er met voldoening kennis van genomen, dat nagenoeg alle groeperingen in de Kamer, zij het in verschillende nuanceringen, hun instemming met de hoofdlijnen van het wetsontwerp hebben betuigd.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de fractie van D'66 inzake uitbreiding van de bevoegdheden van de ondernemingsraad, alsmede inzake een aanvulling van de wet waarbij de zgn. „onderbouw” van de ondernemingsraad wordt geregeld, merken wij op, dat deze zaken onzes inziens losstaan van het onderhavige wetsontwerp. Over de genoemde punten zal, zoals reeds is aangekondigd, het oordeel van de SER gevraagd worden.

De leden van de P.P.R.-fractie huldigen naar onze mening ten onrechte de opvatting dat het wetsontwerp de scholing en vorming van ondernemingsraadleden in een afhankelijkheidsrelatie plaatst ten opzichte van de ondernemers. Weliswaar is in de memorie van toelichting de verwachting uitgesproken dat de ondernemers mede door de verplichting tot betaling van de heffing de ondernemingsraadleden zullen stimuleren tot deelname aan de cursussen, maar de beslissing om al dan niet deel te nemen, alsmede de keuze van de gewenste scholings- en vormingscursus, blijft uiteraard volledig bij de ondernemingsraadleden zelf berusten.

De omstandigheid dat de scholing en vorming voor een belangrijk deel gefinancierd worden door middel van de voorgestelde heffing en niet uit de algemene middelen, doet dus aan de onafhankelijkheid van de ondernemingsraadleden met betrekking tot hun scholing en vorming niet af.

Integendeel, dank zij het voorgestelde stelsel van financiering worden de ondernemingsraadleden voor wat hun scholing en vorming betreft juist minder afhankelijk van de ondernemer. Wij wijzen er bovendien nog op, dat het ten laste van de onderneming brengen van de kosten van scholing en vorming van ondernemingsraadleden geheel past in het kader van artikel 22 van de Wet op de ondernemingsraden.

Ook het oordeel van deze leden dat het wetsontwerp te veel uitgaat van een inmiddels achterhaalde situatie kunnen wij niet delen. Het wetsontwerp beoogt slechts aan de Sociaal-Economische Raad de bevoegdheid te verlenen tot het opleggen van heffingen om uit de opbrengst daarvan scholings- en vormingscursussen ten behoeve van ondernemingsraadleden te financieren. Omtrent de inhoud van de cursussen wordt in het ontwerp niets vastgelegd. Deze zal uiteraard steeds afgestemd moeten worden op de actuele taken en bevoegdheden van de ondernemingsraadleden, zodat bij uitbreiding van de bevoegdheden van de ondernemingsraadleden ook het cursusprogramma daaraan zal kunnen (en moeten) worden aangepast.

De heffing der gelden

Ten aanzien van een vraag van de leden van de V.V.D.-fractie naar de hoogte van de heffing, menen wij te kunnen volstaan met een verwijzing naar punt 10 van het SER-advies van 19 mei 1972, waarin gesteld wordt dat de premie voor

scholing en vorming bij benadering gesteld kan worden op ca. 0,014 pct. van de loonsom.

De leden van de S.G.P.-fractie hebben erop gewezen, dat in het voorgestelde heffingsstelsel ook over het loon van thuiswerkers een betalingsverplichting bestaat, terwijl deze werknemers geen in de onderneming werkzame personen zijn in de zin van de Wet op de ondernemingsraden. Wij erkennen dat er daardoor een zeker nadeel zou kunnen ontstaan voor ondernemers die veel thuiswerkers in dienst hebben, maar aangezien het aantal van dergelijke ondernemers, dat verplicht is een ondernemingsraad in te stellen, zeer laag geacht kan worden en bovendien veel thuiswerkers niet verplicht verzekerd zijn, menen wij dat dit mogelijke nadeel, mede gezien de geringe hoogte van de heffing, nog wel aanvaardbaar is. In de memorie van toelichting is er bovendien reeds op gewezen, dat een andere oplossing niet mogelijk is, omdat de bedrijfsverenigingen niet in staat zijn om de loonsom te splitsen tussen werknemers op arbeidsovereenkomst en b.v. thuiswerkers.

Op het verzoek van de leden van de fracties van K.V.P., A.R.P. en C.H.U., te overwegen om ten behoeve van bepaalde ondernemers die, op basis van overeenkomsten met de werknemersorganisaties, zelf of in bedrijfstakverband reeds scholings- en vormingswerk van voldoende kwaliteit bekostigen, vrijstelling van de heffing in te voeren, menen wij niet te kunnen ingaan. Een dergelijke vrijstelling zou niet in overeenstemming zijn met de beoogde gemeenschappelijke aanpak van de basisscholing en -vorming voor alle ondernemingsraadleden en zou ons inziens ook tot een nodeloze complicering leiden van de onderhavige regeling en de uitvoering daarvan. Hierbij dient bedacht te worden, dat indien de bedoelde cursussen inderdaad voldoen aan de daartoe door de centrale instelling gestelde vereisten, deze ook voor subsidiëring in aanmerking zullen komen.

Wij delen niet de mening van de leden van de S.G.P.-fractie dat de scholing en de vorming van ondernemingsraadleden beter gefinancierd zouden kunnen worden uit de middelen van de centrale organisaties van werkgevers en werknemers. Het lijkt ons niet redelijk, en voor een goede scholing en vorming van alle ondernemingsraadleden ook niet bevorderlijk, dat uitsluitend de georganiseerde werkgevers en werknemers deze scholing en vorming bekostigen.

Ook financiering uit de algemene middelen lijkt, mede gezien de budgettaire situatie van de overheid, niet voor de hand liggend. Aan financiering door middel van opcenten op de vennootschapsbelasting is bovendien nog het bezwaar verbonden dat vele ondernemingen, waarvoor een ondernemingsraad is ingesteld, in stand worden gehouden door ondernemers die niet aan vennootschapsbelasting zijn onderworpen.

Naar aanleiding van de vraag van deze leden of de opleiding tot ondernemingsraadlid niet zoveel algemene elementen bevat dat deze ook buiten de ondernemingsraad van nut zou kunnen zijn, kan worden opgemerkt, dat een dergelijke scholing en vorming natuurlijk algemene elementen bevat. Wij willen echter beklemtonen dat deze opleiding toch wel specifiek gericht is op het goed vervullen van het lidmaatschap van de ondernemingsraad en niet op het verwerven van kennis en inzicht waarvan de ondernemingsraadleden ook buiten de ondernemingsraad profijt hebben.

Van de zijde van de S.G.P.-fractie is de vraag gesteld waarom de voor de werkzaamheden van de centrale instelling benodigde middelen alleen door de ondernemers moeten worden opgebracht. In antwoord hierop wijzen wij wederom op artikel 22 van de Wet op de ondernemingsraden, waarin bepaald is dat de kosten van de ondernemingsraad ten laste van de ondernemer komen. Ook de kosten voor scholing en vorming van ondernemingsraadleden kunnen naar onze opvatting beschouwd worden als kosten van de ondernemingsraad. Een goed functionerende ondernemingsraad is toch een duidelijk belang van de onderneming. In deze opvatting – die impliciet door de SER wordt gedeeld – is het gerechtvaardigd dat de onderhavige heffing alleen aan de ondernemers wordt opgelegd.

De besteding der gelden

Naar aanleiding van een daartoe strekkende vraag van de leden van de fracties van de K.V.P., A.R.P. en C.H.U. bevestigen wij, dat het ook naar ons oordeel de voorkeur verdient de opbrengst uit de heffing aan één, door de centrale organisaties van werkgevers en werknemers op te richten centraal orgaan te verstrekken. Het is echter wetstechnisch minder gebruikelijk en ook overigens minder wenselijk, in de wet een bepaalde instelling met name te noemen, hetgeen nodig zou zijn om de mogelijkheid van het verstrekken van subsidie aan een andere centrale instelling uit te sluiten. Het is immers niet geheel uitgesloten, dat de SER ooit de behoefte zal gevoelen om de opbrengst van de heffing aan een andere centrale instelling dan de in de wet genoemde te verstrekken, of eventueel zelfs over meer centrale instituten te verdelen. Wij zien niet in, waarom het nodig zou zijn deze mogelijkheden bij voorbaat uit te sluiten.

Ter toelichting van het gestelde op blz. 4, linkerkolom, van de memorie van toelichting, kunnen wij nog aan deze leden mededelen dat de gebezigde termen „subsidieverlener” en „subsidieontvanger” niet zozeer betrekking hadden op de verhouding tussen de centrale instelling en de vormingsinstituten, als wel op de verhouding SER – centrale instelling. Uiteraard kan men deze termen ook toepassen op de eerstbedoelde verhouding, maar daaruit mag niet afgeleid worden, dat de subsidie in de vorm van een algemene subsidie per vormingsinstituut verstrekt moet worden. Het is inderdaad de bedoeling dat de subsidie wordt verstrekt op basis van een afrekensysteem uitgaande van het aantal door de aangewezen instituten opgeleide cursisten.

Aan de leden van de S.G.P.-fractie kunnen wij bevestigen dat het in het voornemen ligt dat het Gemeenschappelijk Begeleidings Instituut Ondernemingsraden (GBIO) door de Stichting van de Arbeid zal worden opgericht en onder haar verantwoordelijkheid, uitgezonderd de uiteindelijke financiële verantwoordelijkheid, werkzaam zal zijn.

De leden van de fractie van de P.P.R. hebben erop gewezen, dat naar hun oordeel de besteding van de gelden onder toezicht van andere instanties dient te staan dan die welke voor de financiering zorgen. Het is ons niet helemaal duidelijk wat deze leden hiermee bedoelen. Voor zover zij de ondernemers – op wie de heffing immers drukt – zien als de instantie die voor de financiering zorgt en het GBIO – dat immers de cursussen subsidieert – als de instantie die het directe toezicht houdt op de besteding der gelden, stemt het wetsontwerp overeen met het oordeel van deze leden. Beschouwen zij echter de SER, op grond van het feit dat hij de heffingen oplegt, als de financierende instantie en op grond van het feit dat hij de uiteindelijke financiële verantwoordelijkheid draagt, tevens als toezichthoudende instantie, dan is het uiteraard niet het geval. Wij achten deze centrale verantwoordelijkheid van de SER echter niet bezwaarlijk. Integendeel. Het wetsontwerp beoogt de primaire verantwoordelijkheid voor de scholing en vorming van de ondernemingsraadleden daar te leggen waar die naar onze mening ook behoort te zijn: bij de betrokkenen zelf. Het is geheel in overeenstemming hiermee, dat de SER zowel de heffingen oplegt, als ook de uiteindelijke verantwoordelijkheid draagt voor de besteding der geheven gelden. Deze laatste verantwoordelijkheid kan overigens geen andere zijn dan een zeer globale. In feite zal het GBIO immers de dagelijkse verantwoordelijkheid dragen voor de besteding der gelden door de vormingsinstituten.

De vraag van deze leden of wij contact hebben gehad met de Ministeries van Onderwijs en Wetenschappen en van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk over het scholings- en vormingswerk voor ondernemingsraadleden, moeten wij, afgezien van de coördinatie in de Ministerraad, ontkennend beantwoorden. Dit hangt samen met de eveneens ontkennende beantwoording van de vraag van deze leden of ten aanzien van de scholing en vorming van ondernemingsraadleden een gelijksoortige opzet als bij het vormingswerk voor werkende jongeren niet méér voor de hand zou liggen. Immers de scho-

ling en vorming van ondernemingsraadleden draagt een heel ander karakter dan de vorming van de werkende jongeren. Het gaat bij scholing en vorming van ondernemingsraadleden immers om een specifieke opleiding ten behoeve van het vervullen van de functie van ondernemingsraadlid.

Het vormingswerk voor werkende jongeren is daarentegen veel algemener van aard. Voorts dient men zich ten aanzien van de wenselijkheid van de gekozen opzet te realiseren dat deze aansluit bij de wijze waarop het scholings- en vormingswerk voor ondernemingsraadleden in verschillende bedrijfstakken reeds jarenlang in praktijk gebracht wordt. Om deze redenen zou het ons inziens niet juist zijn voor het toezicht de bestaande onderwijsinspecties in te schakelen.

Naar aanleiding van een andere vraag van deze leden kunnen wij bevestigen, dat het gaat om de scholing en vorming van ongeveer 50 000 ondernemingsraadleden, waarbij wij echter aantekenen dat de financiering volgens het wetsontwerp is afgestemd op 1 basiscursus van 5 dagen per 4½ à 5 jaar, zodat per jaar ongeveer 10 000 ondernemingsraadleden voor een basiscursus in aanmerking komen.

Alvorens op de vragen van deze leden over de op te richten Stichting Gemeenschappelijk Begeleidings Instituut Ondernemingsraden in te gaan, willen wij er de aandacht op vestigen dat de primaire verantwoordelijkheid voor de oprichting van deze stichting en voor de werkzaamheden daarvan niet bij ons berust, maar bij de Stichting van de Arbeid, respectievelijk de Sociaal-Economische Raad. Het is ons bekend, dat de Stichting van de Arbeid, die de Stichting GBIO in het leven zal roepen, inmiddels concept-statuten heeft opgesteld. De Stichting heeft er geen bezwaar tegen, deze statuten ter inzage te verstrekken aan die Kamerleden die daarvoor belangstelling hebben.

Zoals uit het SER-advies (blz. 8) blijkt, zal het GBIO zich behalve met de scholing en vorming van ondernemingsraadleden ook bezig houden met advisering, informatie en documentatie. Het propageren en stimuleren van het *instituut* ondernemingsraden behoort echter niet tot zijn taak. Een open discussie over een eventueel andere vorm van personeelsvertegenwoordiging zal dan ook door het G.I.B.O. niet belemmerd worden. Zoals blijkt uit het SER-advies (blz 10) wordt het bedrag dat de stichting de eerstkomende jaren ter beschikking zal staan, globaal geschat op f 3 500 000 per jaar. Daarvan zal f 2 500 000 direct ten goede komen van de basiscursussen.

Omtrent de normen die de stichting zal gaan hanteren bij de beoordeling van de basiscursussen met het oog op eventuele subsidiëring kan in dit stadium nog weinig gezegd worden. Het SER-advies bevat hieromtrent echter wel enige aanwijzingen. In de basiscursussen zal enerzijds inzicht in de voornaamste regelingen met betrekking tot de onderneming en de ondernemingsraad moeten worden verschaft, terwijl anderzijds ook het aanleren van vaardigheden die van nut zijn voor het goed vervullen van het ondernemingsraadlidmaatschap een belangrijk onderdeel van het cursusprogramma zal moeten vormen. Voorts zal het GBIO erop toezien, dat in de cursussen een zo veelzijdig mogelijke benadering van de verschillende onderwerpen wordt nagestreefd en dat geen indoctrinatie in een bepaalde richting plaatsvindt.

Aan de G.P.V.-fractie kan worden medegedeeld, dat de scholing en vorming van ondernemingsraadleden in beginsel van elke willekeurige instelling zullen kunnen uitgaan. Ook de cursussen van andere instituten dan die van de in de SER vertegenwoordigde vakcentrales komen dus voor mede-financiering door het GBIO in aanmerking.

De leden van de P.S.P.-fractie hebben gevraagd naar de totstandkoming van de inhoud van de vorming (de leerstof). Wij stellen ons voor, dat de inhoud van de basiscursus in beginsel door de vormingsinstituten, waaronder die van de vakbonden, zelf zal worden vastgesteld. Daarbij zal men uiteraard wel rekening moeten houden met de door het GBIO gehanteerde normen. Binnen het kader van de subsidiëringnormen zijn de betrokkenen echter vrij zelf de inhoud van scholings- en vormingsprogramma te bepalen. Zoals ook thans reeds in de praktijk gebeurt, zullen de programma's ook wel ruimte

bieden voor het inbrengen van wensen van de zijde van de cursisten.

De vraag van de fracties van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. of een cursus met de in het SER-advies omschreven inhoud wel verantwoord in 5 dagen gegeven kan worden, zouden wij bevestigend willen beantwoorden. Hierbij dient echter bedacht te worden, dat de basiscursussen slechts een beperkte doelstelling hebben. Voor het verkrijgen van een optimale scholing en vorming van de ondernemingsraadleden zal het waarschijnlijk nodig blijken nog aanvullende, meer op de specifieke situatie van de betrokken onderneming of bedrijfstak gerichte cursussen te organiseren. Dergelijke cursussen, alsmede de door deze leden genoemde evaluatiecursussen, vallen echter buiten het bestek van de scholing en vorming waartoe het onderhavige wetsontwerp een stimulans beoogt te zijn.

Wij delen de opvatting van deze leden dat ook de scholing en vorming van degenen die als leiding dan wel namens de leiding van de onderneming met de ondernemingsraad te maken hebben, van groot belang is. Naar uit het SER-advies (blz. 6) blijkt, is het inderdaad de bedoeling dat ook de voorzitters van de ondernemingsraad aan de basiscursussen of aan speciale voorzitterscursussen kunnen deelnemen.

Wij achten voorts, evenals deze leden en de SER, het regelmatig verstrekken van relevante informatie en documentatie aan de leden en de voorzitters van de ondernemingsraden bijzonder nuttig voor het goed functioneren van de ondernemingsraden. Uit het SER-advies hebben wij begrepen, dat het GBIO zich ook met deze taak wil gaan bezighouden.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hebben opgemerkt, dat huns inziens de wetgever zou moeten aangeven aan welke voorwaarden de subsidiërende centrale instelling, alsmede de uitvoerende scholings- en vormingsinstituten en de door hen te geven cursussen moeten voldoen. Deze leden zouden gaarne vernemen, welke die voorwaarden zouden moeten zijn en of, en zo ja hoe, die voorwaarden in de wet zouden moeten worden vastgelegd.

Naar aanleiding van deze vragen willen wij nogmaals beklemtonen dat het wetsontwerp slechts beoogt aan de SER de mogelijkheid te geven aan de betrokken ondernemers heffingen op te leggen ter financiering van de scholing en vorming van de leden van hun ondernemingsraden. Dit brengt, zoals reeds is opgemerkt, mee dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de besteding van deze gelden bij de SER komt te berusten. Het is dus niet, zoals deze leden opmerken, de *overheid* die de bestemmingsheffing oplegt, maar de SER, aan wie op dit punt een soort autonome bevoegdheid wordt toevertrouwd; en daarom is het ook niet de taak van de overheid om bepaalde voorwaarden te stellen, maar die van de SER. Het wetsontwerp geeft de Raad daartoe ook de bevoegdheid.

De overheid is slechts indirect (marginaal) bij het toezicht op de besteding der gelden betrokken. Op grond van artikel 46c van het wetsontwerp moeten de begroting en de rekening van deze gelden afzonderlijk in de begroting en de rekening van de SER worden vermeld, terwijl de SER-begroting en -rekening op grond van artikel 47 respectievelijk artikel 52 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie de goedkeuring van de Kroon behoeven.

Deze zelfde leden vroegen zich af of het wel aanbeveling verdient basiscursussen samen te stellen, nu een adviesaanvraag van de regering is aangekondigd over wijziging van de bevoegdheden en van de structuur van de ondernemingsraad. Het lijkt ons bepaald onwenselijk met het verlenen van de onderhavige heffingsbevoegdheid te wachten totdat zekerheid zou bestaan omtrent de toekomstige bevoegdheden en structuur van de ondernemingsraad. Voor het goed functioneren van de ondernemingsraden – in welke vorm en met welke bevoegdheden dan ook – is naar ons oordeel een goede scholing en vorming van de ondernemingsraadleden steeds van zeer groot belang, ook thans reeds. Hierbij tekenen wij, zoals reeds eerder is opgemerkt, aan dat de inhoud van de scholing en vorming voortdurend zal moeten worden aangepast aan nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de medezeggenschap. Nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van de samenstelling en de bevoegdheden van de ondernemingsraad zullen derhalve on-

getwijfeld tot aanpassing van de scholing en vormingsprogramma's leiden.

Het zal, gezien het hierboven betoogde, duidelijk zijn dat wij er geen behoefte aan hebben de door deze leden gevraagde grotere zekerheden in de wet op te nemen. Dit zou niet passen bij de strekking van het ontwerp, te weten het delegeren van de verantwoordelijkheid ter zake aan de SER en het GBIO.

Overigens onderschrijven wij de opvatting van deze leden, dat vorm en inhoud van de cursussen voldoende ruimte moeten bieden aan diverse opvattingen en ook overigens aan educatieve eisen moeten voldoen. Zoals hiervoor is betoogd, achten wij echter, onder meer vanwege de specifieke aard van het onderhavige scholings- en vormingswerk en de wijze van financiering daarvan, onvoldoende redenen aanwezig om aan het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk bevoegdheden te verlenen met betrekking tot de kwaliteit van dit vormingswerk. Uiteraard bestaat er geen bezwaar tegen dat het scholings- en vormingswerk voor ondernemingsraadleden betrokken wordt bij de gesprekken over *éducation permanente*, mits men zich realiseert dat het hier een zeer gerichte vorm van scholing en vorming betreft, in principe slechts bestemd voor een beperkte categorie werknemers, te weten de ondernemingsraadleden.

De mening van de bedoelde leden dat behalve ondernemingsraadleden onder bepaalde voorwaarden ook een aantal andere personeelsleden aan de cursussen moet kunnen deelnemen, delen wij eveneens. Wij zijn van oordeel dat, mits dit inderdaad beperkt blijft tot *een aantal* andere personeelsleden en het onder *bepaalde* voorwaarden geschiedt, het wetsontwerp deelname van niet-ondernemingsraadleden aan de cursussen niet uitsluit.

In het begin van deze memorie hebben wij reeds gesteld, dat ondernemingsraadleden de vrijheid hebben te bepalen of en, zo ja, aan welke cursus zij willen deelnemen. Deze vrijheid omvat naar ons oordeel ook, dat de inhoud van de cursus voor een deel mede in overleg met de deelnemers wordt vastgesteld, met inachtneming uiteraard, wil men althans de cursus voor subsidie in aanmerking laten komen, van de door het GBIO vast te stellen subsidiëeringsnormen.

Hierboven is ook reeds uiteengezet, dat de scholings- en vormingsinstituten in beginsel zelf de inhoud van hun basiscursussen kunnen vaststellen. Het zal hun vrij staan daarbij rekening te houden met de specifieke behoeften van bepaalde ondernemingen of bedrijfstakken. De centrale financiering staat dus in beginsel niet in de weg aan een *zekere diversificatie*. Deze mag echter uiteraard niet ten koste gaan van de minimumeisen die het GBIO aan de basiscursussen zal menen te moeten stellen.

Aan het verlangen van de leden van de P.v.d.A.-fractie dat uit de opbrengst van de heffing ook subsidies gegeven kunnen worden voor cursussen die worden georganiseerd door andere scholings- en vormingsdiensten dan die van de centrale werknemers- en werkgeversorganisaties, komt het wetsontwerp reeds tegemoet. Immers, in beginsel komt iedere basiscursus ten behoeve van de scholing en vorming van ondernemingsraadleden, die aan de door het GBIO gestelde minimumeisen voldoet,

voor subsidie in aanmerking. Mocht in de praktijk blijken dat de door het GBIO te stellen normen voor de basiscursussen desalniettemin onvoldoende tegemoetkomen aan de behoefte aan differentiatie per bedrijfstak, dan kunnen deze eenvoudig door het GBIO zelf worden aangepast. Daarom lijkt er voor een aparte bedrijfstaksgewijze organisatie voor dit werk, met inschakeling naast het GBIO van de bedrijfscommissies, zoals door deze leden wordt gesuggereerd, geen noodzaak te bestaan.

In aansluiting aan het voorgaande kunnen wij de leden van de V.V.D.-fractie mededelen, dat het niet de bedoeling van het wetsontwerp is ondernemingen lasten op te leggen waarvan zij geen profijt kunnen hebben. Ook de basisscholing in de metaal- en elektrotechnische industrie komt in beginsel in aanmerking voor subsidie. De voortgezette scholing en vorming, die veelal wenselijk blijkt en die in sommige bedrijfstakken wordt gegeven naast de basiscursussen, komt echter niet in aanmerking voor subsidiëring door het GBIO.

De leden van de S.G.P.-fractie hebben gevraagd, hoe lang het zal duren totdat de benodigde scholings- en vormingscapaciteit er zal zijn. Op deze vraag kunnen wij moeilijk een concreet antwoord geven. Begonnen zal moeten worden met een maximale benutting van de capaciteit van de bestaande instituten. Afhankelijk van de in de praktijk blijkende behoefte, zal dan in de komende jaren de capaciteit moeten worden uitgebreid.

Naar aanleiding van vragen van de fracties van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. over de scholings- en vormingsactiviteiten van de overheid ten behoeve van het goed functioneren van de organen van overleg en medezeggenschap, merken wij op, dat tot dusver de scholing en de vorming van ambtenaren ten behoeve van het goed functioneren van deze organen in het algemeen door de ambtenarenorganisaties en niet of slechts zeer incidenteel (mede) door de overheid worden verzorgd.

Voor wat de sociale werkvoorziening betreft zij nog het volgende vermeld. Sedert ruim twee jaar worden – vanuit dit departement gestimuleerd – in de verschillende provincies voorlichtings- en vormingsactiviteiten ten behoeve van leden van organen van overleg in de sociale werkvoorziening ontplooid. Dit geschiedt in de vorm van meerdaagse cursorische bijeenkomsten. Met de inhoud van het voorlichtings- en vormingspakket wordt nog geëxperimenteerd, waarbij gesteld kan worden dat deze in grote lijnen overeenstemt met wat in het SER-advies over de basiscursussen is vermeld. Deze activiteiten worden ontplooid in overleg en in samenwerking met vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties. De reacties van de leden van de organen van overleg blijken tot dusverre vrijwel unaniem zeer positief te zijn.

De Minister van Sociale Zaken,

J. BOERSMA.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,

P. J. J. MERTENS.